

Viitattaisiä *Parus palustris* Lappeenrannassa keväällä 1969

J. BLOMQVIST, I. J. HOLOPAINEN, E. SOJAMO
& J. SORJONEN

Viitattainen *Parus palustris* havaittiin Lappeenrannassa 3.3.1969, jolloin kirjoittajat rengastaessaan lintuja Lappeenrannassa, Kaukaalla saivat yllättäen verkkoon tiaisen, joka ruskehtavan yleissävynsä ja siivistä puuttuvan valkoisen perusteella kiinnitti erityistä huomiota. Lähemmin tarkasteltaessa havaittiin seuraavat tuntomerkit: mitättömän pieni leukalappu, kiiltävän musta päälaki, puhtaan valkean puuttuminen poskilta ja lyhyt pyrstö (49 mm). Pohjolan linnut värikuvina-teoksen mukaan on hömötiaisella pyrstön pituus 57—64 mm eli vähintään 8 mm pitempi kuin mittaamallamme linnulla. Rengastuksen ja valokuvauksen jälkeen lintu laskettiin vapaaksi, jolloin se toisti kahdesti myös laulussa esiintyvää ääntä *djiip*.

Yksilön kuultiin laulavan ensi kerran 10.3. rengastuspaikan lähellä. Laulu oli voimakas 2- tai 3-osainen säe (*djiip-djiip* tai *djiip-djiip-djiip*), joka toistui parhaimmillaan 13 kertaa minuutissa. Lauluaktiivisuus oli yleensä heikko, mutta aurinkoisella säällä saattoi lintu laulaa kauankin pensaassa lähellä lumirajaa. Toisia

tiaisia (*P. major* ja *P. caeruleus*) kohtaan oli yksilö varsin aggressiivinen ajaen ne pois talipalasalta. Lintu katosi paikalta 17.3.

27.4. tapasi J. Blomqvist n. 1 km rengastuspaikalta, Pappilanniemen rantapensaikosta suurehkoa, n. 110 cm:n korkeudella olevaa pesäkoloa tutkivan viitattaisparin. Naaraan pistäytyessä useaan otteeseen kolossa lauleli koiras innokkaasti tai äänteli levottomasti lähellä maa-rajaa. Oliko toinen linnuista rengastettu jäi epävarmaksi. Kesäkuussa kololla käytässä havaittiin siinä tuhoutunut tiaisen pesä.

Viitattainen esiintyy pesivänä lähimpänä Etelä-Ruotsissa sekä Baltian maissa. Suomessa lajista on tehty vain joitakin havaintoja ja näistäkin on osa varmistamatta.

S u m m a r y : *Marsh Tit Parus palustris*
caught at Lappeenranta

One Marsh Tit was caught at Lappeenranta in spring 1969. Later a pair was observed studying a wood hole near the place of catching. This is the first Marsh Tit caught in Finland.

Arokahlaajapäsky *Glareola nordmanni* tavattu Kempeleenlahdella

MIKKO OJANEN

Retkeillessäni Kempeleenlahdella 22.7.1960 kiinnitin huomioni lintuun, joka lensi n. 10 yksilöä käsittävässä suokukkoparvessa. Oma-laatuinen lentotyylillä sekä siiven alapinnan musta väri erottivat sen suokukoista. Lintu erosi suokukkojen seurasta melkein heti ja jäi kiertelemään paikalle lentäen useasti ohitseni alle 10 metrin etäisyydeltä. Välillä lintu istui useaan otteeseen rantalietteenä. 10× suurentavan kiihkarin avulla saatoin tutkia lintua 20—25 mi-

nuuttia. Merkitsin seuraavat seikat muistiin: Koko suokukkoa pienempi; lintu kokonaisuudessaan sirompi. Siivet pitemmät ja kapeammat kuin suokukolla. Nokka lyhyt ja musta, jalat lyhyet, väriltään mustat. Siivet alta täysin mustat, päältä mustakärkiset. Selkäpuoli sekä siipien yläpuolten tyviosat tummanruskeat, lähes yksiväriset. Yläperä valkea, samoin pyrstö, alaperä ja vatsapuoli. Rinta, kaula, pää ja niska vaaleanruskeat. Pyrstö syvään lovipäinen, pyrstön takaosassa leveä musta juova. Lentäessään lintu piti pyrstöään supussa, jolloin musta juo-

va näkyi pyrstön keskellä. Lintu lensi tavallissimmin edestakaisin lähellä vedenpintaa.

Näin saman linnun samassa paikassa 25.7., jolloin saatoin tarkistaa muistiinpanoni edelliseltä kertaa.

FL Veijo Törnroos lähetti muistiinpanoni lajista Helsinkiin, missä dos. G. Bergman vertasi niitä eläinmuseon yksilöihin. Lajiksi selvisi arokahlaajapäsky. Dos. Bergmanin kirjeen mukaan museon kokoelmissa on selostusta vastaava nuori yksilö, jolla kaulakuvion reunat eivät ole selviä, kaula ei ole selvästi vaalea ja rinta on selvästi ruskeatäpläinen. Tutkittuani itse tämän jälkeen lajin kuvausta kirjallisuudesta (lähinnä *The Handbook of British Birds*, 1952, Witherby et al.) vakuutuin oikeasta määrittämisestä.

Suomea lähinnä arokahlaajapäsky pesii Romaniassa. Pohjoismaissa tätä lajia on tavattu Pohjolan lintujen (v. Haartman et al.) mukaan viisi kertaa satunnaisvieraana. Suomessa on julkaistu havainto (OF 43, s. 30) arokahlaajapäskystä, joka tavattiin Porin mlk:n Kivinillä elokuussa 1963, joten tämä on toinen Suomessa julkaistu havainto ko. lajista.

S u m m a r y : *Black-winged Pratincole Glareola nordmanni on the coast of the Gulf of Bothnia*

Second observation of the Black-winged Pratincole published in Finland.

Horroshavaintoja kehrääjästä *Caprimulgus europaeus*

SEPPÖ KARHU

Havaitsin 'kuolleen' kehrääjän lintuverkossa Espoon Finnässä 9.9.1969 aamulla noin klo 07.00. Se oli aikaisemmin rengastettu suunnilleen samassa paikassa. Koska siivenkärjissä ja ulompien pyrstösulkien kärjissä ei ollut valkeita täpliä, oli se joko naaras tai saman vuoden poikanen.

Kehräjä oli erittäin kostea yöllä vallinneen kasteen takia, joten se oli mennyt verkkoon joko iltayöstä tai aikaisin aamulla. Tarkoitukseni oli viedä se täytettäväksi ja panin linnun kassiin noin klo 09.00, jota ennen se oli ollut puseron rintataskussa kaksi tuntia. Tällöinkään ei siinä voinut havaita minkäänlaisia elonmerkkejä. Näytin nyt kehrääjää myös neljälle muulle lintuharrastajalle, joiden mielestä se myös oli kuollut; silmät olivat kiinni ja pää riippui rentona.

Klo 12.00 lintu olikin virkoamassa. Noin klo 13.00 laskin sen lentoon.

Aamu oli kylmä ja kostea, mutta ei sateinen. Klo 09.00 lähtien paistoi aurinko lähes yhtämittaisesti lämmittäen myös kassia, missä kehrääjä oli.

Sama yksilö saatiin uudelleen verkosta 11.9. ja vielä 14.9. läheltä paikkaa, jossa laskin sen vapaaksi. Kumpanakin aamuna se lähti hyväkuntoisena heti lentoon.

S u m m a r y : *Observation of dormancy in the Nightjar Caprimulgus europaeus.*

In the morning of Sept. 9th an apparently "dead" Nightjar was found in a mist-net, which had been in use through the previous night. Five hours later the bird was astonishingly recovering and was left free.